

WPROWADZENIE

Uchwałą budżetową z dnia 05 lutego 2007 r. Nr 40/VII/2007 Rada Miasta Częstochowy określiła roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów Miasta Częstochowy.

Przyjęta w uchwale budżetowej na 2007 rok prognoza dochodów wynosiła 658 726 833 zł, natomiast planowana wielkość wydatków 702 378 013 zł.

Wielkości dochodów i wydatków przyjęte uchwałą budżetową w trakcie realizacji budżetu uległy zmianie. Konieczność dokonywania zmian była wynikiem między innymi:

- korekt dotyczących wielkości środków przeznaczonych na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej i zadań własnych przekazywanych Miastu Częstochowa z budżetu państwa w formie dotacji celowych,
- przyjęcia do realizacji zadań w oparciu o zawarte porozumienia,
- pozyskiwania w trakcie realizacji budżetu zewnętrznych źródeł finansowania (w tym środków z Unii Europejskiej),
- uzupełnienia planu wydatków dla działu oświata i wychowanie oraz edukacyjna opieka wychowawcza,
- uzupełnienia planu wydatków inwestycyjnych w związku z wynikami przeprowadzanych przetargów.

Dokonane zmiany spowodowały, że plan po zmianach na dzień 31.12.2007 r. wynosił:

- po stronie dochodów 707 592 077 zł, co oznacza wzrost w stosunku do wielkości pierwotnej o 48 865 244 zł;
- po stronie wydatków 750 119 197 zł, co oznacza wzrost w stosunku do wielkości przyjętej uchwałą budżetowa o 47 741 184 zł.

Ogólne wykonanie budżetu Miasta Częstochowy w 2007 r. przedstawiają następujące wielkości:

- **zrealizowane dochody ogółem 712 038 268,75 zł**, co stanowi 100,6 % planu,
- **zrealizowane wydatki ogółem wyniosły 724 781 124,31 zł**, tj. 96,6 % planu.

Powyższe relacje spowodowały, że bieżący wynik budżetu stanowiący różnicę między zrealizowanymi dochodami i wydatkami wynosi (-) 12 742 855,56 zł. Oznacza to, że wykonany deficyt w stosunku do ujętego w planie po zmianach jest niższy o 29 784 264,44 zł.

Podstawowe relacje budżetu Miasta Częstochowy w omawianym okresie przedstawia poniższe zestawienie:

Lp	Treść	Plan po zmianach	Wykonanie	% (4:3)
1	2	3	4	5
1.	DOCHODY OGÓŁEM	707 592 077	712 038 268,75	100,6
2.	WYDATKI OGÓŁEM , z tego:	750 119 197	724 781 124,31	96,6
	Wydatki bieżące	583 932 024	568 908 605,20	97,4
	Wydatki majątkowe	166 187 173	155 872 519,11	93,8
3.	DEFICYT BUDŻETU (1 - 2)	/-142 527 120	/-12 742 855,56	30,0
4.	PRZYCHODY OGÓŁEM	85 685 435	84 143 270,04	98,2
5.	ROZCHODY OGÓŁEM	43 158 315	42 773 138,24	99,1

Realizacja dochodów

Dochody zostały zrealizowane o 4 446 191,75 zł powyżej zakładanych prognoz.

Podstawowym źródłem zasilania budżetu Miasta w środki pieniężne były – podobnie jak w latach poprzednich - wpływy z tytułu udziałów w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa. Udział tych dochodów w strukturze dochodów ogółem wyniósł ok. 27%. Dochody z tych podatków zostały wykonane w łącznej kwocie 193 488 839,49 zł i były wyższe od zaplanowanych o 9 091 469,49 zł tj. prawie o 5 % w stosunku do planu po zmianach, a w stosunku do planu wg uchwały budżetowej o 15 091 469,49 zł.

Dobre wyniki w realizacji dochodów z tego podatku są efektem:

- korzystnego dla budżetu państwa rozliczenia tego podatku za 2007 r.,
- wyższych od prognozowanych wpływów z podatku płaconego przez podatników prowadzących działalność gospodarczą, którzy rozliczają się wg jednolitej stawki 19% ,
- polepszenia się sytuacji na rynku pracy.

Decydujące znaczenie w realizacji dochodów miały wpływy z podatków i opłat lokalnych, wśród których główną pozycję stanowi podatek od nieruchomości. Został on zrealizowany w wysokości 93 701 634,30 zł, co stanowi 103,6% planu. Dobre wyniki w realizacji dochodów z tego podatku są wynikiem wzrostu bazy podatkowej w trakcie roku podatkowego i wyraźnej poprawy – w stosunku do okresu poprzedniego – ściągalności tego podatku. Drugi co do znaczenia podatek biorąc pod uwagę wielkość pozyskanych środków to podatek od środków transportowych - przyniósł dochody w wysokości 6 163 933,18 zł, tj. nieznacznie wyższe od zaplanowanych (100,1% planu). Ogółem powyżej planu z tych dwóch tytułów dochodów zrealizowano 3 254 857,48 zł.

Dochody z podatków i opłat lokalnych stanowiły ok. 16% ogólnych wpływów do budżetu.

Dochody zewnętrzne przekazywane z budżetu państwa w formie dotacji celowych, subwencji oraz pozyskane środki pomocowe wyniosły łącznie 354 952 192,32 zł i stanowiły ok. 50 % dochodów ogółem.

Szczegółowe dane dotyczące realizacji dochodów przedstawiono w załącznikach do uchwały budżetowej oraz w części objaśniającej.

Realizacja wydatków

Na poniesione w 2007 roku wydatki ogółem w wysokości 724 781 124,31 zł złożyły się:

- wydatki bieżące w kwocie 568 908 605,20 zł, tj. 78,5 % wydatków ogółem,
- wydatki majątkowe w kwocie 155 872 519,11 zł, tj. 21,5 % wydatków ogółem

Plan wydatków ogółem został wykonany w 96,6 %.

Budżet 2007 roku zamknął się wykonaniem bez zobowiązań wymagalnych, wszystkie jednostki i zadania przyjęte do realizacji zostały zasilone wystarczającymi środkami finansowymi.

W strukturze działowej **wydatków bieżących** Miasta Częstochowy poniesionych w 2007 roku największy udział miały wydatki poniesione na realizację zadań z zakresu:

	Wykonanie w zł	% udział w wydatkach bieżących
Oświaty i edukacyjnej opieki wychowawczej	277 167 507,18	48,7
Pomocy społecznej i pozostałych zadań w zakresie polityki społecznej	113 273 847,89	19,9
Transportu i łączności	47 516 403,42	8,3
Administracji publicznej	43 094 710,73	7,6
Kultury i ochrony dziedzictwa narodowego	19 940 176,62	3,5

Bezpieczeństwa publicznego i ochrony przeciwpożarowej	17 742 469,14	3,1
Gospodarki komunalnej i ochrony środowiska	14 741 179,51	2,6
Ochrony zdrowia	9 931 926,05	1,7
Gospodarki mieszkaniowej	6 406 982,21	1,1

Wydatki bieżące przeznaczone były na:

- wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń wszystkich pracowników jednostek organizacyjnych i Urzędu Miasta,
- utrzymanie wszystkich gminnych obiektów (m.in. opłaty za media, bieżące remonty, ubezpieczenia),
- dotacje udzielane przez Miasto.

Wykonanie wydatków majątkowych w 2007 roku wyniosło 155 872 519,11 co stanowi 93,8 % planu.

W ramach wykonanej kwoty wydatków majątkowych realizowano m.in. inwestycje z zakresu gospodarki wodno – ściekowej, drogownictwa, rewitalizacji śródmieścia, obiektów kultury, komunalnego budownictwa mieszkaniowego, ochrony zdrowia oraz modernizacji obiektów użyteczności publicznej. Stan realizacji poszczególnych zadań przedstawiono w części objaśniającej do sprawozdania, z którego wynika, że wykonano niemalże w pełni zaplanowany zakres rzeczowy.

Szczegółowe dane dotyczące realizacji wydatków przedstawiono w załącznikach do uchwały budżetowej oraz w części objaśniającej.

Realizacja przychodów

Przychody budżetu na koniec 2007 roku zostały wykonane w kwocie 84 143 270,04 zł . Na powyższe wykonanie złożyły się:

▪ transza kredytu pozyskanego z Europejskiego Banku Inwestycyjnego	34 975 000,00 zł
▪ kredyt na dofinansowanie inwestycji	19 219 414,00 zł
▪ pożyczki z NFOŚiGW oraz WFOŚiGW	12 468 420,32 zł
▪ wolne środki (rozumiane jako nadwyżka środków pieniężnych na rachunku JST wynikająca z rozliczeń kredytów i pożyczek z lat ubiegłych)	17 480 435,72 zł

Realizacja rozchodów

W trakcie realizacji budżetu dokonano spłaty zaciągniętych w latach poprzednich kredytów i pożyczek oraz pożyczek otrzymanych na prefinansowanie zadań współfinansowanych z Unii Europejskiej.

Rozchody budżetu na koniec 2007 roku wyniosły ogółem 42 773 138,24 zł, z tego:

▪ Spłata krajowych kredytów i pożyczek	31 277 900,83 zł
▪ Spłata pożyczek otrzymanych na prefinansowanie zadań współfinansowanych z Unii Europejskiej
(spłata tych pożyczek następuje bezpośrednio z funduszy Unii Europejskiej po zweryfikowaniu i zatwierdzeniu złożonych wniosków o płatność)	11 495 237,41 zł

Zbiorcze zestawienie wyników budżetowych

W celu uzyskania pełnego obrazu wykonania budżetu przedstawione powyżej dane przeanalizowano również pod kątem osiągniętych wyników operacyjnych tj. dochodów operacyjnych, wydatków operacyjnych, nadwyżki operacyjnej i marży operacyjnej.

Dochody operacyjne to dochody ogółem pomniejszone o wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkownika wieczystego w prawo własności przysługującego osobom fizycznym, odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkownika wieczystego nieruchomości, sprzedaży majątku, dochodów przeznaczonych na inwestycje oraz odsetek z lokat bankowych. Ustalone w ten sposób dochody operacyjne za rok 2007 to kwota 648 001 323,19 zł.

Wydatki operacyjne to wydatki bieżące pomniejszone o koszty obsługi zaciągniętych kredytów i pożyczek. Wydatki te za rok 2007 zostały wykonane w kwocie 560 015 993,23 zł.

Wielkości powyższe decydują o płynności finansowej Miasta i rzutują na wielkość wyniku operacyjnego i marży operacyjnej. Za rok 2007 wypracowane dochody operacyjne w kwocie 648 001 323,19 zł i wydatki operacyjne w wysokości 560 015 993,23 zł zadecydowały o osiągnięciu nadwyżki operacyjnej na poziomie 87 985 329,96 zł oraz marży operacyjnej 13,6%.

Lp	Wyszczególnienie	Plan po zmianach	Wykonanie	% (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Dochody ogółem	707 592 077	712 038 268,75	100,6
2.	Wydatki ogółem	750 119 197	724 781 124,31	96,6
3.	Wynik budżetu (1-2)	(-) 42 527 120	(-)12 742 855,56	30,0
4.	Dochody operacyjne	640 453 045	648 001 323,19	101,2
5.	Wydatki operacyjne	573 980 004	560 015 993,23	97,6
6.	Wynik operacyjny (4-5)	(+)66 473 041	(+)87 985 329,96	132,4
7.	Marża operacyjna (6/4)	10,4%	13,6%	130,8
8.	Wskaźnik zadłużenia liczony zgodnie z art. 170 ustawy o finansach publicznych (limit 60% bez prefinansowania)	35,85%	35,17%	98,1
9.	Wskaźnik obsługi zadłużenia liczony zgodnie z art. 169 ustawy o finansach publicznych (limit 15% bez prefinansowania)	5,89%	5,64%	95,9

Na uwagę zasługuje wysoki stan środków na rachunku budżetu na koniec 2007 roku, który wyniósł 25 327 932,47 zł.

Budżet roku 2007 zamknął się bardzo dobrymi wynikami do których zaliczyć należy:

1. **Ponadplanowe dochody wykonane o 53 311 435,75 zł powyżej planu uchwalonego i o 4 446 191,75 zł powyżej planu po zmianach.**
2. **Wykonanie pełnego zakresu rzeczowego wydatków bez zobowiązań wymagalnych. Wszystkie jednostki zostały zasilone środkami pieniężnymi pozwalającymi na pełną realizację zadań.**
3. **Wysoki stan środków pieniężnych na rachunku bankowym 25 327 932,47 zł.**
4. **Wysoka nadwyżka i marża operacyjna. W nadwyżce operacyjnej znalazły zabezpieczenie zarówno spłaty rat wcześniej zaciągniętych kredytów i pożyczek w wysokości 42 773 138,24 zł oraz wydatki na obsługę długu w kwocie 8 892 611,95 zł. Pozostała po spłacie nadwyżka to kwota 36 319 579,77 zł.**

Powyższe bardzo dobre wyniki budżetowe, ponadplanowe wykonanie dochodów, wykonanie wydatków bez zobowiązań wymagalnych, świadczą o prawidłowej realizacji budżetu i ścisłej kontroli wydatków bieżących.

Dobre wyniki budżetu miasta oraz prawidłowość prowadzenia gospodarki finansowej potwierdziła aktualizacja oceny ratingowej. W wyniku aktualizacji w 2007 roku agencja Fitch Ratings utrzymała długoterminowy rating miasta w walucie zagranicznej i krajowej na poziomie BBB (potrójne B), z perspektywą stabilną. Świadczy to o dobrych wynikach operacyjnych i ostrożnej polityce finansowej miasta.